

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-4346 din 27.07 2018
La nr. 251 din 12 iulie 2018

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice.

Anexa: *Raportul de expertiză anticorupție* – 3 file.

Director adjunct

L. Chireoglo

Lidia CHIREOGLO

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
S.D.P. Nr. <u>1762</u>	
"01" 08	2018
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO18/5269 din 27.07.2018

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un grup de Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*

- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Proiectul expertizat și nota informativă la acesta au fost plasate pentru consultare publică pe pagina oficială a Parlamentului Republicii Moldova www.parlament.md, cu respectarea termenelor stabilite de lege pentru ca părțile interesate să-și exprime opiniile, comentariile și recomandările asupra proiectului.

Astfel, se constată respectarea rigorilor de transparență decizională stabilite prin art.8-12 din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În cadrul notei informative autorul stabilește: „Finanțarea partidelor politice din Republica Moldova este reglementată de Constituția Republicii Moldova, Codul electoral, Legea nr.294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, Legea bugetară anuală, Regulamentul privind finanțarea activității partidelor politice, Regulamentul cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control pentru efectuarea decontărilor în numerar, Codul contravențional, Codul penal, Codul fiscal și o serie de regulamente și instrucțiuni elaborate de instituțiile mandatate. [...]

Urmare celor expuse, proiectul de lege propus spre examinare vine să îmbunătățească unele norme ce țin de activitățile cu caracter de promovare politică a partidelor, precum și alte activități.".

În urma expertizei efectuate se constată că prevederile proiectului modifică conținutul reglementărilor privind sursele de finanțare a partidelor politice, permițând donațiile, inclusiv cele colectate în cadrul manifestărilor de agrement, culturale, sportive sau altor manifestări de masă organizate de partid, acțiuni de promovare politică, schimb de delegații la nivel internațional, cu condiția că sunt luate la evidență în modul stabilit.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesul partidelor politice de a beneficia de donații, inclusiv cele colectate în cadrul manifestărilor de agrement, culturale, sportive sau altor manifestări de masă organizate de partid, acțiuni de promovare politică, schimb de delegații la nivel internațional.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;

b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;

- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Se constată insuficiența notei de argumentare a proiectului. Se recomandă completarea notei informative cu argumentarea de rigoare, cu analiza principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi aduse în legislația națională, după cum o solicită prevederile art.30 al Legii nr.100/2017 privind actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.f) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „f) fundamentarea economico-financiară”.

Implementarea prevederilor proiectului nu necesită cheltuieli financiare, și autorul stabilește expres aceasta în cadrul notei informative.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative "textului proiectului actului normative se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
- g) se evită tautologiile juridice;
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

Se constată un conflict de norme cu prevederile Codului electoral nr.1381/1997 (pentru detalii, a se vedea compartimentul III al prezentului raport de expertiză).

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului nu reglementează activitatea agenților publici sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

Articol unic. Pct.1 și pct.2

Articol unic - Legea nr.294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.42-44/119), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Art.25 alin.(1) lit.b) va avea următorul cuprins:

„donațiile, inclusiv cele colectate în cadrul manifestațiilor de agrement, culturale, sportive sau altor manifestări de masă organizate de partid, acțiuni de promovare politică, schimb de delegații la nivel internațional, cu condiția că sunt luate la evidență în modul stabilit;”.

2. Art.26 alin.(6) lit.g) va avea următorul conținut:

„alte state și organizații internaționale, inclusiv organizațiile politice internaționale, cu excepția cazurilor de promovare politică, schimb de delegații la nivel internațional;”.

Obiecții:

Atenționăm asupra unor reglementări care generează o insuficiență a procedurilor administrative și contravin prevederilor Codului Electoral nr.1381/1997.

În primul rând se constată o lipsă/ambiguitatea procedurilor administrative. Norma propusă și întregul cadru normativ reglementează în mod insuficient mecanismul de identificare și delimitare a cazurilor de finanțare indirectă a partidelor politice și liderilor acestora de state străine și organizații internaționale, de cazurile/situațiile de „*promovare politică*” a acestor partide și lideri.

În al doilea rând, prevederile propuse vin în conflict cu prevederile Codului electoral nr.1381/1997, care la art.39 alin.(1) interzice subvenționările din străinătate: „*Se interzice finanțarea directă și/sau indirectă, precum și susținerea materială sub orice formă a grupurilor de inițiativă, a campaniilor electorale ale candidaților la alegeri și ale concurenților electorali de către alte state, de către întreprinderi, instituții și organizații străine, internaționale și mixte, precum și de către persoanele fizice care nu sînt cetățeni ai Republicii Moldova. Sumele astfel primite se confiscă prin hotărîre a instanței de judecată și se fac venit la bugetul de stat conform prevederilor legislației penale și contravenționale.*”.

Recomandări:

1. Elaborarea unui mecanism de delimitare a acțiunilor de promovare politică de cazurile de finanțare indirectă a partidelor politice.

2. Elaborarea propunerilor de modificare a art.39 din Codului electoral nr.1381/1997, pentru prevenirea

conflictului de norme.

Factori de risc:

- Concurența normelor de drept
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova cu respectarea rigorilor de transparență decizională stabilite de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prevederile proiectului promovează interesul partidelor politice de a beneficia de donații, inclusiv cele colectate în cadrul manifestărilor de agrement, culturale, sportive sau altor manifestări de masă organizate de partid, acțiuni de promovare politică, schimb de delegații la nivel internațional, cu condiția că sunt luate la evidență în modul stabilit.

În proiectul expertizat au fost identificați factori de risc manifestați prin:

- insuficiența procedurilor administrative - în ceea ce privește mecanismul de identificare și delimitare a cazurilor de finanțare directă a partidelor politice și liderilor acestora de state străine și organizații internaționale, de cazurile/situațiile de „promovare politică” a acestor partide și lideri;
- conflict de norme cu prevederile art.39 alin.(1) al Codului Electoral nr.1381/1997 - în ceea ce privește restricțiile de finanțare a partidelor politice din străinătate.

Autorul trebuie să revadă conținutul întregului proiect prin prisma recomandărilor făcute, pentru a preveni și diminua riscurile identificate.

27.07.2018

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Roman STARAȘCIUC, Șef secție

